

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه
دفتر ثبت

تاریخ: ۱۳۷۰/۶/۲۳
شماره: ۱-۹۷۰۶/۵۴۲/۲۰۸۰
پرست

بسم تعالی

بخشنامه به دستگاههای اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران

به استناد ماده ۲۳۴ قانون برنامه و بودجه، و مصوبه شماره ۶۱۵۰۰ مورخ ۱۳۶۳/۷/۲۱ هیأت وزیران، روش تعدیل آحاد بهای پیمانها، مطابق دستورالعمل پیوست، برای کارهایی که از تاریخ ابلاغ این بخشنامه مبادرت به اخذ پیشنهاد قیمت به روش مناقصه یا ترک مناقصه می‌شود، ابلاغ می‌گردد تا با رعایت شرایط زیر ملاک عمل قرارگیرد.

۱. معاد ماده ۷ پیمان به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۷ - تعدیل آحاد بهای پیمان

قیمتهای واحد مربوط به عملیات موضوع این پیمان براساس دستورالعمل پیوست به شماره مورخ ..... تعدیل خواهد شد.

فهرست بهای مربوط به پیمان براساس قیمتتهای آن در دوره محاسبه شده است
شاخص مبنای پیمان دوره سعهامای است که .....
پیشنهادهای قیمت پیمانکار طی آن دوره تسلیم شده است

۲. در کارهایی که برآورد آنها با استفاده از فهرستهای پایه تهیه می‌شود، دستگاههای اجرایی، با مسئولیت خود یکی از روشهای درج شده در بند ۱-۶-۱ را، برای تعیین شاخص مبنای پیمان انتخاب می‌کنند.
۳. برحسب اینکه هر یک از روشهای درج شده در بند ۱-۶-۱ دستورالعمل پیوست، برای تعیین شاخص مبنای پیمان انتخاب شود، با حالت بند ۱-۶-۲ مصداق داشته باشد، دستگاههای اجرایی باید علاوه بر درج شماره و تاریخ این بخشنامه در متن ماده ۷ پیمان، به تناسب عبارت مربوط به شاخص مبنای پیمان در ماده ۷ را حفظ نموده و روی عبارت دیگر خط بکشند.
۴. معاد دستورالعمل پیوست جایگزین مواد ۱۵ مکرر و ۳۷ مکرر الف و ب شرایط عمومی پیمان و سایر ضوابط تعدیل آحاد بها، برای پیمانهای مشمول می‌گردد.

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه
دستور

تاریخ: ۱۳۷۰/۶/۲۲

شماره: ۱۰۹۷۰۶/۵۲/۲۰۸۵۰

پرست:

۵. در صورتی که دستگاههای اجرایی اسناد مناقصه‌ای را برای اخذ پیشنهاد قیمت تسلیم پیمانکاران نموده باشند، لازم است یک نسخه از این بخشنامه و دستورالعمل پیوست را همراه با ماده ۷ اصلاح شده پیمان برای آنها ارسال دارند تا پیمانکاران مربوط، پیشنهاد قیمت خود را براین اساس ارائه کنند.
۶. بنا به مصوب شورای عالی فنی، سقف قیمت قابل قبول برای کارهایی که شاخص منبای آنها به استناد بند ۱-۶-۱- یکم دستورالعمل پیوست، دوره سه ماهه محاسبه فهرست بهای پایه مربوط به پیمان، انتخاب شده باشد، حداکثر نود درصد بالاتر از مبلغ برآورد براساس قیمت‌های پایه بوده و انعقاد قرارداد با قیمت بیش از آن مجاز نمی‌باشد.
۷. فهرست‌های پایه سال ۱۳۷۰ براساس قیمت‌های سمنام چهارم پیلال ۱۳۶۹ محاسبه شده است.

مسعود روحانی زنجانی

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه

دستورالعمل نحوه تعدیل آحاد بهای پیمانها

۱. تعاریف

- ۱-۱. **ساخت** : ساخت عددی است که متوسط قیمت هر دوره را نسبت به یک دوره معین که دوره پایه نامیده می‌شود ، به درصد ، نشان می‌دهد . در این صورت ساخت دوره پایه عدد صد می‌باشد .
- ۱-۲. **ساخت کلی** : ساخت کلی ، عددی است که متوسط قیمت آحاد بها برای کل اعلام فهرستهای بهای پایه در هر دوره را ، نسبت به دوره پایه آنها ، به درصد ، نشان می‌دهد .
- ۱-۳. **ساخت رسدای** : ساخت رسدای عددی است که متوسط قیمت آحاد بها برای کل اعلام هر یک از فهرستهای بهای پایه در هر دوره را ، نسبت به دوره پایه همان فهرست بها ، به درصد ، نشان می‌دهد .
- ۱-۴. **ساخت گروهی** : ساخت گروهی عددی است که متوسط قیمت آحاد بها برای کل اعلام هر یک از فصول فهرستهای بهای پایه در هر دوره را ، نسبت به دوره پایه همان فصل فهرست بها ، به درصد ، نشان می‌دهد .
- ۱-۵. **ساخت دوره سه‌ماهه** : ساخت دوره سه‌ماهه ، عبارت از ساختهای کلی ، رسدای و گروهی در هر یک از دوره‌های سه‌ماهه منتهی به ماههای خرداد ، شهریور ، آذر و اسفند هر سال است ، ساختهای یاد شده ، توسط سازمان برنامه و بودجه اعلام می‌شود .
- ۱-۶. **ساخت مبنای پیمان**
- ۱-۶-۱. **ساخت مبنای پیمان برای پیمانهایی که با استفاده از فهرستهای پایه منعقد می‌شوند** ، بر حسب روش پیش بینی شده در پیمان مربوط ، مطابق یکی از روش زیر می‌باشد .
یکم) ساخت مبنای پیمان ، دوره سه‌ماهه‌ای است که فهرست بهای مربوط به پیمان بر اساس قیمت‌های آن دوره محاسبه شده است .
دوم) ساخت مبنای پیمان ، دوره سه‌ماهه‌ای است که پیشنهاد قیمت پیمانکار طی آن دوره تسلیم شده است . در این نوع پیمانها در صورتی که ارجاع کار به روش ترک تشریفات مناقصه باشد ، ساخت دوره سه‌ماهه‌ای که پیشنهاد نهایی پیمانکار در آن دوره به صورت کتبی تسلیم کارفرما شده باشد ، ساخت مبنای پیمان خواهد بود .
- ۱-۶-۲. **ساخت مبنای پیمان برای پیمانهایی که بدون استفاده از فهرستهای پایه منعقد می‌شوند** ،

شاخص دوره سه ماهه‌ای است که پیشنهاد قیمت پیمانکار، طی آن دوره تسلیم شده است. در این سبوع پیمانها، در صورتی که ارجاع کار به روش ترک تسریفات مناقصه باشد، شاخص دوره سه ماهه‌ای که پیشنهاد نهایی پیمانکار در آن دوره به صورت کتبی تسلیم کارفرما شده باشد، شاخص مبنای پیمان خواهد بود.

۷-۱. شاخص دوره انجام کار؛ شاخص دوره انجام کار، شاخص کلی، رسته‌ای یا گروهی دوره سه ماهه‌ای است که عملیات اجرایی در آن دوره انجام شده است.

۸-۱. ضریب تعدیل؛ ضریب تعدیل، برابر است با حاصل نسبت شاخص دوره انجام کار، به شاخص مبنای پیمان، منهای عدد یک که نتیجه در عدد ۰/۹۵ ضرب می‌شود. یعنی:

$$\text{ضریب تعدیل} = \left(\frac{\text{شاخص دوره انجام کار}}{\text{شاخص مبنای پیمان}} - 1 \right) \times 0.95$$

بصره ۱) شاخصهای دیگری که براساس این دستورالعمل، برای تعدیل کارکردهای مورد نظر تعیین می‌شود، برحسب مورد بجای شاخص دوره انجام کار در رابطه بالا در نظر گرفته شده و ملاک عمل قرار می‌گیرد.

بصره ۲) در مورد بهمانهایی که در مدت درج شده در پیمان با احتساب تغییر مدت ناشی از تغییر مقادیر کار، به اتمام رسیده و تحویل موقت شوند، عدد ۰/۹۵ رابطه بالا برابر عدد یک در نظر گرفته می‌شود.

۹-۱. کارکرد دوره سه ماهه؛ کارکرد هر دوره سه ماهه، عبارت از مبلغ کارهای انجام شده طی آن دوره است، که شامل عملیات اجرا شده، مصالح پابکار و هزینه‌های تجهیز و برجیدن کارگاه می‌باشد.

۲. تعیین نوع شاخص تعدیل آحاد بها

۱-۲. پیمانهایی که مبلغ اولیه آنها کمتر از سیصد میلیون ریال است؛ این پیمانها با شاخص رسته‌ای دوره سه ماهه فهرست بهای واحد پایه مربوط، تعدیل می‌شوند. چنانچه در این نوع پیمانها از چند فهرست بهای پایه استفاده شده باشد، قیمت‌های واحد مربوط به هر فهرست بها، با شاخص رسته‌ای همان فهرست بها تعدیل می‌شود.

۲-۲. پیمانهایی که مبلغ اولیه آنها سیصد میلیون ریال و بیشتر باشد؛ این پیمانها با شاخصهای گروهی دوره سه ماهه فهرستهای بهای واحد پایه مربوط، تعدیل می‌شود.

۲-۳. شاخص تعدیل هزینه تجهیز و برچیدن کارگاه: مبلغ تجهیز و برچیدن کارگاه، با شاخص کلی تعدیل می‌شود.

تبصره (هزینه تجهیز و برچیدن بیمانهایی که مبلغ اولیه آنها کمتر از سیصد میلیون ریال است؛ در صورتیکه در این نوع بیمانه از یک فهرست بهای پایه استفاده شده باشد، با شاخص رسته‌های فهرست بهای پایه مربوط تعدیل می‌شود.

۲-۴. شاخص تعدیل مصالح پایکار: مبلغ مصالح پایکار مربوط به هر یک از فهرستهای پایه در صورتیکه شاخص تعدیل پیمان شاخص رسته‌ای باشد، با شاخص رسته‌ای فهرست بهای مربوط تعدیل می‌شود و در صورتی که شاخص پیمان شاخص گروهی باشد، با شاخص گروهی مربوط به هر یک از اقلام مصالح پایکار بر طبق جدول مربوط تعدیل می‌شود.

۲-۵. شاخص تعدیل کارکرد دوران تاخیر مجاز و غیرمجاز

۲-۵-۱. عملیات اجرا شده در مدت تاخیر مجاز (تمدید مدت پیمان)، با شاخصهای دوره‌های سه‌ماهه انجام کار مربوط تعدیل می‌شود.

۲-۵-۲. عملیات اجرا شده در مدت تاخیر غیر مجاز، با متوسط شاخصهای دوره‌های سه‌ماهه مربوط به مدت پیمان (مدت درج شده در پیمان و مدت‌های تمدید شده) تعدیل می‌شود.

۲-۵-۳. در پایان مدت درج شده در پیمان، با هر تمدید پیمان، دستگاههای اجرایی مکلف هستند بنابه تقاضای پیمانکار، نسبت به رسیدگی تاخیرها اقدام نموده و شاخصهای تعدیل کارکرد دوره‌های بعد (دوره‌های بعد از مدت درج شده در پیمان یا هر تمدید پیمان) را، با توجه به نوع تاخیرها مشخص کنند. تا انجام این رسیدگی، تعدیل کارکردهای بعد از مدت درج شده در پیمان با هر تمدید پیمان، حسب مورد با شاخصهای دوره سه‌ماهه مربوط به تاریخ خاتمه مدت درج شده در پیمان یا هر تمدید پیمان، محاسبه و به صورت علی‌الحساب پرداخت خواهند شد.

۲-۶. شاخص مبلغ مابه‌التفاوت بین آخرین صورت وضعیت موقت و صورت وضعیت قطعی؛ چنانچه مابه‌التفاوت مبلغ صورت وضعیت قطعی و آخرین صورت وضعیت موقت مربوط به عملیات انجام شده، در مدت بین تاریخ شروع پیمان و تاریخ آخرین صورت وضعیت موقت باشد، شاخص تعدیل مبلغ مابه‌التفاوت متوسط شاخصهای دوره‌های سه‌ماهه مربوط به مدت یاد شده است.

تبصره (چنانچه دوران انجام کارهایی از مبلغ مابه‌التفاوت قابل تشخیص باشد، شاخص تعدیل کارهای یاد شده، همان شاخص دوران انجام کار مربوط خواهد بود.

بیمه (بند ۲) چنانچه عملیات تمام یا قسمتی از مبلغ مابه‌التفاوت موضوع این بند ، در مدت غیر مجاز پیمان انجام شده باشد ، ساختن تعدیل عملیات یاد شده ، مطابق مفاد بند ۲-۵-۲ ، تعیین خواهد شد .
۳ . تعدیل قیمت کارهای جدید

۱-۳ . در صورتی که مطابق ضوابط ، قیمت کار جدید با مبنای آن ، از فهرست بهای منضم به پیمان یا فهرست بهای واحد پایه‌ای که ضمت پیمان از آن گرفته شده است ، انتخاب گردد ، ساختن مبنای این‌نوع کارها ، همان ساختن مبنای پیمان خواهد بود .

۲-۳ . در صورتی که مطابق ضوابط ، قیمت کار جدید با مبنای آن ، با استفاده از آخرین فهرست بهای واحد پایه منسرسده تعیین گردد ، ساختن مبنای قیمت این نوع کارها ، ساختن دوره سه‌ماهه‌ای است که فهرست بهای واحد پایه مورد استفاده ، براساس قیمت‌های آن دوره محاسبه شده است .

۳-۳ . در صورتی که مطابق ضوابط ، قیمت کار جدید براساس قیمت روز تعیین شود ، ساختن مبنای این نوع کارها ، ساختن دوره سه‌ماهه‌ای است که براساس قیمت‌های آن دوره ، قیمت کار جدید محاسبه شده است .

۴-۳ . در صورتی که مطابق ضوابط ، قیمت کار جدید با استفاده از دو یا سه روش از روش‌های درج شده در بندهای ۱-۳ ، ۲-۳ و ۳-۳ تعیین شود ، ساختن مبنای قیمت هر قسمت از این نوع کارها ، بر حسب روش انتخاب شده برای تعیین ضمت آن قسمت ، مطابق روش تعیین شده در بندهای مربوط خواهد بود .

۵-۳ . برای محاسبه تعدیل قیمت‌های جدید در هر یک از حالت‌های ۲-۳ ، ۳-۳ و ۳-۳ ، ابتدا قیمت کار جدید به عدد ۹۵/۰ تقسیم می‌شود ، (به استثنای قسمتی که مربوط به بند ۱-۳ است) ، و حاصل در نسبت ساختن مبنای پیمان به ساختن مبنای کار جدید ضرب می‌گردد تا به قیمت‌های دوره سه ماهه مربوط به مبنای پیمان تبدیل شود ، سپس مانند سایر ردیف‌های قیمت‌های منضم به پیمان ، تعدیل می‌گردد .

۴ . تعدیل اقلامی که برای آنها قیمت پایه تهیه نشده است .

اقلامی که مانند اقلام شماره دار برای آنها قیمت پایه تهیه نشده است ، هنگام تهیه برآورد ، قیمت آنها مطابق دستورالعمل مربوط تعیین می‌گردد ، مشابه سایر اقلام وردیف‌های فصل مربوط تعدیل می‌شوند .

۵ . تعدیل کارهای خاص یا کارهایی که فهرست بهای واحد پایه برای آنها منتشر نشده است .

۱-۵ . در کارهایی که فهرست بهای پایه برای آن منتشر نشده است ، چنانچه استفاده مستقیم از شاخص‌های فهرست‌های پایه مناسب باشد ، تطبیق فهرست بهای مورد نظردیف‌های آن ، با انواع فهرست‌های پایه و فصل‌های مربوط به آنها ، هنگام تهیه فهرست مفادیر و برآورد کار و قبل از مناقصه‌گزارى و با واگذاری کار به روش تـرک مناقصه* توسط دستگاه اجرایی انجام می‌شود ، نرخ پیمان این‌نوع کارها ، مطابق روش این دستورالعمل مسورد تعدیل قرار می‌گیرد .

۲-۵. در کارهایی که به علت شرایط خاص، طبیعت و نوع کار، استفاده مستقیم از اسامی و مهرهای سازمان یا به روش تعدیل این دستورالعمل مناسب نیست، دستگاه اجرایی باید قبل از مناصبه گزاری و با واگذاری کار به صورت ترک مناصبه، روش خاص مورد نظر برای تعدیل برخی از این نوع کارها را، طی گزارش سنجشی به سازمان برنامه و بودجه منعکس کنند، باین ترتیب شورای عالی می، ملاک عمل قرارگیرد.

۳-۵. پیمانهای که تمام یا بخشی از پرداختهای آنها ارزی است، چنانچه تعدیل بخش ارزی ضرورت داشته باشد، مطابق بند ۲-۵ عمل خواهد شد.

۶. پیمانهایی که براساس شرایط عمومی پیمان، بدون آنکه تصویری متوجه پیمانکار باشد، خاتمه داده شوند، بر طبق این دستورالعمل معمول تعدیل احادینها خواهد بود.

۷. پیمانهایی که براساس شرایط عمومی پیمان به علت قصور پیمانکار فسخ شوند پنج درصد از مبلغ تعدیل آنها که بر طبق این دستورالعمل محاسبه می شود، کسر می گردد.

۸. نحوه محاسبه و پرداخت صورت وضعیت تعدیل

۱-۸. برای محاسبه تعدیل هر صورت وضعیت موقت، ابتدا دوره یا دوره های سه ماهه مربوط کارکرد آن تعیین و با استفاده از اسامی دوره یا دوره های یاد شده و شاخص منای پیمان، ضریب با ضرایب تعدیل مربوط محاسبه می شود، سپس مبلغ کارکرد هر دوره در ضریب تعدیل محاسبه شده آن دوره، ضرب می گردد و مبلغ تعدیل به دست می آید.

یادآوری: به منظور تفهیل محاسبات تعدیل آحاد بها تاکید می شود تا مطابق شرایط عمومی پیمان در آخر هرماه سیمی صورت وضعیت کارهای انجام شده تا آن تاریخ محاسبه شود، ضمناً صورت وضعیتها به تفکیک عملیات هر فصل، تنظیم گردد.

۲-۸. ضریب تعدیل هر دوره، ابتدا با سه رقم اعشار محاسبه می گردد، چنانچه رقم سوم اعشار، عدد پنج یا بزرگتر باشد، رقم سوم حذف و عدد یک به رقم دوم اعشار اضافه می شود، و در صورتی که رقم سوم اعشار، کوچکتر از پنج باشد، رقم سوم حذف می گردد. بنابراین، ضریب تعدیل با دو رقم اعشار در محاسبات وارد می شود.

۳-۸. تا اعلام شاخصهای دوره انجام کار، تعدیل هر صورت وضعیت با استفاده از آخرین شاخصهای منتشر شده مربوط محاسبه و به صورت علی الحساب پرداخت می شود و با اعلام شاخصهای دوره انجام کار، مطابق این دستورالعمل، محاسبات تعدیل انجام شده و مبالغ آن به صورت قطعی به حساب پیمانکار منظور می گردد.

۴-۸. مبلغ مابه التفاوت تعدیل ناشی از افزایش عدد ۹۵/۵، به عدد یک در رابطه بند ۱-۸، برای پیمانهایی که در مدت درج شده در قرارداد با احتساب تغییر مدت ناشی از تغییر مقادیر کار به اتمام رسیده باشند، همزمان با صورت وضعیت قطعی به پیمانکار پرداخت می شود.